

Анатолий Днепров

Раци плъзват из острова

I

– Ей, вие там, по-внимателно! – сопна се Куклинг на моряците. Те бяха влезли до кръста във водата, след като прехвърлиха през борда на лодката не много голям дървен сандък, се мъчеха да го примъкнат по края на борда.

Това беше последният сандък от десетте, които инженерът докара на острова.

– Ама че жегга! Същински пъкъл! – изпъшка той, като избърсваше дебелия си зачервен врат с пъстра кърпа. После смъкна мократа от пот риза и я хвърли на пясъка. – Събличайте се, Бад, тук няма никаква цивилизация.

Погледнах умърлушено лекия ветроход, който се поклащаше бавно върху вълните на около два километра от брега. Той щеше да се върне да ни вземе след двадесет дни.

– И за какъв дявол ни трябваше да се завираме с вашите машини в този адски пек? – казах аз на Куклинг, събличайки дрехите си. – При такова слънце утре от кожата ви човек може да си свие цигара.

– Е, няма значение. Слънцето ще ни върши добра работа. Впрочем вижте, сега е пладне, а то е точно над главите ни.

– На екватора винаги е така – измърморих аз, без да откъсвам поглед от „Гълъбича“, – това ще го прочетеш във всеки учебник по география.

Моряците се приближиха и се спряха мълчаливо пред инженера. Той бръкна бавно в джоба на панталоните си и извади пачка банкноти.

– Стигат ли? – запита Куклинг, като им подаде няколко банкноти.

Един от тях кимна.

– В такъв случай свободни сте. Можете да се връщате на платнохода. Напомнете на капитан Гейл, че ще го чакаме след двадесет дни.

– Да се залавяме за работа, Бад – обърна се към мен Куклинг. – Просто нямам търпение.

Погледнах го втренчено.

– Откровено казано, аз не знам защо пристигнахме тук. Не разбирам. В адмиралтейството сигурно ви беше неудобно да ми разкажете всичко. Мисля, че сега вече можете.

Куклинг направи гримаса и погледна пясъка.

– Разбира се, че мога. Но аз и там щях да ви разкажа всичко, ако

имах време.

Почувствувах, че лъже, но не казах нищо. А Куклинг стоеше и търкаше с потната си длан тъмночервения си врат.

Знаех, че винаги, когато се готвеше да излъже, имаше този навик.

Сега бях съгласен дори на това.

– Знаете ли, Бад, става дума за един интересен експеримент за проверка теорията на този, как беше... – Той се обърка и ме погледна в очите изпитателно.

– На кого?

– На учен англичанин... Дявол да го вземе, излетя ми от ума фамилиното му име. Впрочем спомних си: Чарлз Дарвин.

Приближих се съвсем близо до него и сложих ръка на голото му рамо.

– Слушайте, Куклинг. Сигурно си мислите, че съм тъп идиот и не знам кой е Чарлз Дарвин. Престанете да лъжете и кажете ясно и разбрано защо слязохме на тази нажежена педя песъчлива земя сред океана. И моля ви да не споменавате повече Дарвин.

Куклинг се размя високо, като разтвори широко устата си, пълна с изкуствени зъби. Отдръпвайки се пет-шест крачки настрана, той каза:

– И все пак вие сте тъпак, Бад. Точно Дарвин ще проверяваме ние тук.

– И затова ли сте домъкнали тук десет сандъка желязо? – запитах аз, приближавайки се отново към него. В мен се надигаше злоба към този лъснал от пот дебеланко.

– Да – каза той и престана да се усмихва. – А що се отнася до вашите задължения, то най-напред трябва да разковете сандък номер едно и да извадите от него палатката, водата, консервите и инструмента, който е необходим за отварянето на останалите сандъци.

Куклинг разговаряше с мене така, както говореше на полигона, когато ме запознах с него. Тогава той беше във военна униформа. Аз – също.

– Добре – казах през зъби и отидох до сандък номер едно.

Голямата палатка беше опъната направо тук, на брега, след около два часа. Вътре в нея внесохме лопатата, лоста, чука, няколко отвертки, секача и друг един шлосерски инструмент.

Тук наредихме също и към стотина кутии различни консерви и бидони с прясна вода.

Въпреки че беше началник, Куклинг работеше като вол. Той наистина нямаше търпение да започне работа. Заети с работа, не забелязахме

кога „Гълъбница“ бе вдигнала котва и отплавала отвъд хоризонта.

След вечеря пристъпихме към сандък номер две. В него се оказа обикновена количка с две колела, като онези, които се използват по пероните на гарите за превозване на багаж.

Отидох до третия сандък, но Куклинг ме спря:

– Нека първо да видим картата. Всичкия останал товар ще трябва да закараме на различни места.

Погледнах го учудено.

– Това е необходимо за експеримента – поясни той.

Островът беше кръгъл като обърната чиния, с малък залив в северната част – точно там, където бяхме стоварили багажа. Беше заобиколен от пясъчен бряг, широк около петдесетина метра. След крайбрежния пясъчен пояс започваше невисоко плато, обрасло с някакви дребни храсти, изсъхнали от горещината.

Диаметърът на острова не превишаваше три километра.

На картата имаше няколко знака с червен молив: едни покрай пясъчния бряг, други – във вътрешността.

– Това, което ще изкараме сега от тези сандъци, ще трябва да закараме ей по тези места – каза Куклинг.

– Това какво е, някакви измерителни уреди ли?

– Не – отговори инженерът и се закикоти. Той имаше лошия навик да се кикоти, когато някой не знаеше нещо, което той знае.

Третият сандък беше ужасно тежък. Аз мислех, че в него е закован масивен заводски струг. Когато отхвърчаха първите дъски, за малко да извикам от учудване. От него изпадаха метални плочки и блокчета с най-различна големина и форма. Сандъкът беше натъпкан с метални заготовки.

– Може да се помисли, че ще трябва да играем на кубчета! – каза аз, като прехвърлях тежките правоъгълни, кубически, кръгли и кълбообразни метални слитъци.

– Едва ли – отвърна Куклинг и се залови за следващия сандък.

Сандък номер четири и всички следващи, чак до десетия, се оказаха пълни все със същото – с метални заготовки.

Слитъците бяха три вида: сиви, червени и сребристи. Аз веднага определих, че са от желязо, мед и цинк.

Когато се готвех да се заема с последния, десетия сандък, Куклинг каза:

– Този ще го отворим, след като закараме на определените места на острова заготовките.

Три дни поред двамата с Куклинг разнасяхме с количката на определените места метала. Изсипвахме заготовките на малки купчинки. Някои оставаха направо на пясъка, други аз заравях по указание на инженера. В едни купчинки имаше метални блокчета от трите вида, в други само от един вид.

Когато привършихме всичко това, върнахме се при палатката и се приближихме до десетия сандък.

– Отворете го, само че по-внимателно – нареди ми Куклинг.

Този сандък беше много по-лек от другите и по-малък.

В него имаше плътно пресовани дървесни стърготини, а в средата – пакет, завит с кече и с восьчна хартия. Развихме пакета.

Пред нас се оказа чудноват по външния си вид уред.

На пръв поглед приличаше на голяма метална детска играчка, наподобяваща по форма рак. Но това не беше просто обикновен рак. Освен шестте големи членести крака отпред имаше два чифта тънки крачета-щипалки, чиито краища бяха скрити в издадената напред разтворена „паст“ на безобразното животно. На гърба на рака във вдлъбнатина бляскаше малко параболично огледалце от полиран метал с тъмночервен кристал в центъра. За разлика от рак играчка този имаше два чифта очи – отпред и отзад.

Дълго гледах тази вещ и недоумях.

– Харесва ли ти? – след продължително мълчание ме попита Куклинг.

Вдигнах рамене.

– Ние сякаш наистина сме пристигнали тук да играем на кубчета и детски играчки.

– Тази е опасна играчка – самодоволно каза Куклинг. – След малко ще видите. Вдигнете го и го сложете на пясъка.

Ракът се оказа лек, теглото му бе не повече от три килограма.

Той стоеше доста устойчиво върху пясъка.

– Е, и какво ще стане по-нататък? – иронично запитах инженера.

– Ще почакаме, нека се постопли малко.

Седнахме на пясъка и почнахме да наблюдаваме металния изрод. След около две минути забелязах, че огледалцето на гърба му бавно се обръща към слънцето.

– Охо, той май оживява! – извиках аз и се изправих на крака.

Когато ставах, сянката ми случайно падна върху механизма и ракът неочаквано бързо запълзя и изскочи отново на слънце. От изненада направих огромен скок встрани.

– Ама че играчка! – разсмя се с глас Куклинг. – Какво, изплашихте ли се?

Избърсах изпотеното си чело.

– Кажете ми Куклинг, моля ви се, какво смятаме да правим с него? Защо пристигнахме тук?

Куклинг също стана от пясъка, приближи се до мен и вече със сериозен глас каза:

– Да проверим теорията на Дарвин.

– Да, но това е една биологична теория, теория за естествения подбор, еволюция и така нататък... – объркано мънках аз.

– Точно така. Впрочем гледайте, нашият герой тръгна да пие вода!

Бях смаян. Играчката допълзя до брега и като потопа хоботчето си, изглежда, всмукваше вода. Когато се напи, отново изпълзя на слънце и замя неподвижно.

Разгледах тази малка машинка и почувствах странно отвращение към нея, примесено със страх. За миг ми се стори, че тромавият рак играчка ми прилича по нещо на самия Куклинг.

– Вие ли го измислихте? – попитах инженера след кратко мълчание.

– Ахъ – измуча той и се изтегна на пясъка.

Аз също се излегнах и загледах мълчаливо странния уред. Сега той изглеждаше напълно безжизнен.

Пропълзях по корем до него и взех да го разглеждам.

Гърбът на рака представляваше повърхност на полуцилиндър с плоски дъна отпред и отзад. В тях именно имаше по два отвора, които напомняха очи. Това впечатление се подсилваше от обстоятелството, че зад отворите навътре в тялото блестяха кристали. Под тялото на рака се виждаше плоска платформа – коремче. Малко над тази платформа отвътре излизаха три чифта големи и два чифта малки членести щипки.

Не можех да разгледам вътрешността на рака.

Разглеждайки играчката, аз се мъчех да разбера защо адмиралтейството ѝ придаваше толкова голямо значение, че беше подготвило специален кораб за пътуване до острова.

Лежахме с Куклинг на пясъка, докато слънцето се спусна толкова ниско над хоризонта, че сянката, която храстите хвърляха встрани, стигна до металния рак. Щом тя го докосна, той лекичко се придвижи и отново изпълзя на слънце. Но сянката и там го настигна. И тогава нашият рак запълзя покрай брега, като слизаше все по-ниско и по-ниско до водата, огрявана още от слънцето. Сякаш не можеше без топлината на

слънчевите лъчи.

Изправихме се и тръгнахме бавно подир машината.

По този начин постепенно обиколихме острова, докато накрая се озовахме на западната му страна.

Тук почти на самия бряг се намираше една от купчините метални блокчета. Когато ракът беше на десетина крачки от нея, изведнъж, сякаш забравил за слънцето, бързо се устреми към нея и замря до едно от медните блокчета.

Куклинг ме докосна по ръката и каза:

– Сега да се прибираме в палатката. Интересното ще бъде утре сутринта.

В палатката вечеряхме мълчаливо и се завихме с леки памучни одеяла. Стори ми се, че Куклинг беше доволен от това, че не му задавах никакви въпроси. Преди да заспя, чувах как се върти от една страна на друга и от време на време се кикотеше. Това означаваше, че той знае нещо, което никой друг не знаеше.

II

Рано сутринта на другия ден тръгнах да се изкъпя. Водата беше топла и аз дълго плувах в морето, възхищавайки се как на изток над леко набраздената от широки вълни повърхност на водата се разгаряше пурпурна зора. Когато се върнах при палатката и влязох вътре, военния инженер го нямаше там.

„Отигъл е да се любува на своя железен изрод“ – мина ми през ума, като отворях консервена кутия с ананаси.

Не бях успял да изям дори три резенчета, когато се чу гласът на инженера, отначало далечен, а после все по-силен и по-силен:

– Лейтенанте, тичайте тук по-скоро! По-скоро! Започна се! Тичайте по-скоро тук!

Излязох от палатката и видях Куклинг, който стоеше на една височинка сред храстите и ми махаше с ръка.

– Да вървим! – каза той, пъхтейки като локомотив. – Да вървим по-скоро!

– Къде, инженере?

– Там, където оставихме вчера нашия красавец.

Слънцето се беше издигнало вече високо, когато дотичахме до купчината метални блокчета. Те блестяха ярко и отначало аз не можех да видя нищо.

Едва когато до купчината метал оставаха не повече от две крачки, забелязах две тънички струйки синкав дим, който се издигаше нагоре, а после... Заковах се като парализиран. Потърках очи, но видението не изчезна. До купчината метал имаше два рака, съвсем еднакви като онзи, който извадихме вчера от сандъка.

– Да не би единият от тях да е бил затрупан с металните слитъци? – извиках аз.

Куклинг приклепна няколко пъти и се закикоти, като триеше ръце.

– Ама престанете да се правите на идиот! – извиках аз. – Откъде се взе вторият рак?

– Роди се! Родил се е през нощта!

Прехапах устната си и без да промълвя нито дума, се приближих до раците, над чиито гърбове се издигаха във въздуха тънички струйки дим. В първия момент ми се стори, че имам халюцинации: и двата рака работеха усърдно.

Да, именно работеха, като движеха бързо тънките си предни щипки. Те докосваха металните блокчета и предизвиквайки върху повърхността им електрическа дъга, както при електрозаварка, отрязваха късчета метал. Раците напъхваха бързо метала в широките си уста. Вътре в тези механични твари нещо бръмчеше. От време на време от устата им със съскане изскачаха сноп искри, после вторият чифт щипки измъкваха навън готови части.

Тези части се сглобяваха в определен ред върху плоската платформичка, която постепенно излизаше изпод рака.

На платформата на единия рак беше вече сглобено почти готово копие на трети рак, докато при втория рак едва-едва се очертаваха контурите на механизма. Бях изумен от това, което ставаше пред очите ми.

– Ами че тези твари се размножават! – възкликнах аз.

– Точно така. Единственото предназначение на тази машина е да изработва себеподбни – каза Куклинг.

– Но нима е възможно? – запитах аз, без да се замислям.

– Че защо не? Нали всяка машина, например стругът изработва части за също такъв струг като него. И на мен ми хрумна мисълта да направя машина-автомат, която от начало до край да изработва себе си. Модел на такава машина е моят рак.

Замислих се, като се мъчех да осъзная онова, което ми каза инженерът. В този момент устата на първия рак се разтвори и от нея заизлизи широка лента метал. Тя покри сглобения механизъм върху платформичката, като създаде по такъв начин гърба на третия автомат. Когато гърбът беше поставен, бързите предни крачета завариха отпред и отзад металните странички с отворите и новият рак беше готов. Във вдлъбнатината на гърба му проблясваше метално огледалце с червен кристал в центъра, каквото имаха и неговите братя.

Ракът производител прибра под корема си платформичката и неговата „рожба“ стъпи на краката си върху пясъка. Забелязах как огледалото на гърба му започна бавно да се обръща, търсейки слънцето. Като постоя така известно време, ракът запълзя към брега и се напи с вода. След това изпълзя на слънце и застана неподвижно да се топли.

Помислих, че всичко това ми се присънва.

Докато разглеждах новороденото, Куклинг каза:

– Ето че и четвъртият е готов.

Обърнах глава и видях, че се бе родил четвърти рак.

А първите два продължаваха да стоят спокойно до купчината метал, като отрязваха парчета и ги напъхваха в търбуха си, повтаряйки

онова, което бяха вършили преди малко.

Четвъртият рак също закрета към брега, да пие морска вода.

– За какъв дявол смучат вода? – запитах аз.

– Така се зарежда акумулаторът. Докато грее слънце, неговата енергия с помощта на огледалото на гърба и силициева батерия се превръща в електричество. То е напълно достатъчно за цялата работа, извършвана през деня, и за зареждане на акумулатора.

– Значи тези твари работят ден и нощ?

– Да, непрекъснато – ден и нощ.

Третият рак се размърда и запълзя към купчината метал.

Сега работеха три автомата, а през това време четвъртият се зареждаше със слънчева енергия.

– Но нали в тези купчини метал няма материал за силициеви батерии – казах аз, като се мъчех да разбера технологията на това страшно самопроизводство на механизмите.

– И не е необходим. И бездруго го има колкото щеш. – Куклинг подхвърли непохватно с крака си пясък. – Пясъкът е силициев окис. Вътре в рака под действието на волтовата дъга той се възстановява до чист силиций.

В палатката се прибрахме вечерта, когато до купчината метал вече работеха шест автомата и два се грееха на слънце.

– За какво е нужно всичко това – запитах Куклинг по време на вечерята.

– За война. Тези раци са страшно оръжие за диверсия – каза той откровено.

– Не разбирам, инженере.

Куклинг подъвка задушеното месо и поясни спокойно:

– Представете си какво ще стане, ако тези дяволии незабелязано бъдат пуснати на територията на противника?

– Е, и какво? – запитах аз, като спрях да ям.

– Вие знаете ли какво е прогресия?

– Да допуснем.

– Вчера ние започнахме с един рак. А сега са вече осем. Утре ще станат шестдесет и четири, в другиден – петстотин и дванадесет и така нататък. След десет дена те ще бъдат повече от десет милиона. А за това ще са нужни тридесет хиляди тона метал.

Онемах от от изненада, като чух тези цифри.

– Да, но...

– Тези раци могат да изядат за кратък срок всичкия метал на

противника, всичките му танкове, оръдия, самолети. Всичките му машини, механизми, оборудване. Всичкия метал на територията му. След един месец няма да остане нито едно парченце метал по цялото земно кълбо. Всичкият ще бъде изразходван за възпроизводството на тези раци... Не забравяйте, по време на война металът е най-важният стратегически материал.

– Затова значи адмиралтейството прояви такъв интерес към вашата играчка... – прошепнах аз.

– Именно. Но това е само първоначален модел. Аз възнамерявам значително да го опростя и с това да ускоряя процеса на възпроизводство на автомати. Да го ускоря, да кажем, два или три пъти. Да направя конструкцията по-издръжлива и солидна. Да ги направя по-подвижни. Да увелича много повече чувствителността на индикаторите към залежите от метал. И тогава по време на война моите автомати ще бъдат по-страшни от чумата. Аз искам да лиша противника от неговия метален потенциал за две-три денонощия.

– Да, но когато тези автомати изядат всичкия метал на противниковата територия, те ще допълзят и в своята! – извиках аз.

– Това е вторият въпрос. Работата на автоматите може да бъде зашифрована и като се знае този шифър, да бъде прекъсвана веднага щом се появят на наша територия. Впрочем по такъв начин могат да се прехвърлят към нас всички запаси от метал на нашите врагове.

... През тази нощ ме измъчваха кошмарни сънища. Към мен пълзяха рояци от тези метални автомати, шумоляха с щипките си, а над металните им тела се издигаха тънички струйки син дим.

III

След четири дни автоматите на инженер Куклинг населиха цялото островче.

Ако се вярва на неговите изчисления, сега те бяха повече от четири хиляди.

Проблясващите им на слънцето тела се виждаха навсякъде. Когато металът в една купчина свършваше, те започваха да тършуват по островчето и намираха нови.

На петия ден преди залез слънце станах свидетел на страшна сцена: два рака се сбиха за парче цинк.

Това стана на южната страна на островчето, където бяхме заровили в пясъка няколко цинкови блокчета. Раците, които работеха на различни места, периодически притичваха тук, за да изработят поредната цинкова част. И се случи така, че до ямата с цинк се струпаха наведнъж двадесетина рака, тогава тук се започна истински бой. Механизмите си пречеха един на друг. Особено се проявяваше един рак, който беше по-чевръст от другите и както ми се стори, по-нахален и по-силен.

Той разблъскваше своите събратя, пълзеше по гърбовете им, мъчейки се да вземе от дъното на ямата парче метал. И когато вече беше до целта, друг рак бе хванал с щипките си същото парче. Два механизма задърпаха парчето на различни страни. Този, който ми се бе сторил по-чевръст, успя накрая да издърпа блокчето от своя съперник. Но съперникът му не искаше да отстъпи плячката и като изпълзя бързо зад него, качи се върху автомата и пъхна тънките си щипалки в устата му.

Щипалките на двата автомата се преплетоха и те започнаха да се разкъсват един друг със страшна сила.

Нито един от механизмите наоколо не обръщаше внимание на това. А тези двамата водеха борба на живот и смърт. Видях, че рактът, който бе отгоре, изведнъж се прекатури по гръб, а железната му платформичка се свлече долу и откри механичните му вътрешности. В същия миг противникът му започна бързо да разрязва на ивици с електрическа искра тялото на своя враг. Когато трупът на жертвата се разпадна на части, победителят започна да изтръгва лостовете, зъбните колела, проводниците и бързо да ги пъха в устата си.

Докато получените по такъв начин части се поглъщаха от хищника, платформата му започна бързо да излиза напред, върху нея напрегнато

се извършваше монтаж на нов механизъм.

След няколко минути от платформата върху пясъка слезе нов рак.

Когато разказах на Куклинг каквото бях видял, той само се изкикоти.

– Тъкмо това е нужно – каза той.

– Защо?

– Аз нали ви казах, че искам да усъвършенствувам автоматите си.

– Ами тогава какво чакате? Грабвайте чертежите и мислете как да го направите. За какво е нужна тук тази размирица? Току-виж започнали да се изяждат един друг!

– Точно така! И ще оцелеят най-съвършените.

След като помислих малко, аз му възразих:

– Какво значи най-съвършените? Та нали всички са еднакви. Доколкото разбрах, те възпроизвеждат сами себе си.

– А вие как мислите, може ли да се изработи изобщо напълно точно копие? Сигурно знаете, че дори при производството на дробинки за лагери е невъзможно да се направят две еднакви дробинки. А там работата е много по-проста. А тук автоматът производител притежава наблюдаващо устройство, което сравнява произвежданото копие със собствената си конструкция. Представяте ли си какво ще стане, ако всяко следващо копие се изработва не по оригинала, а по предишното копие? И в резултат може да се получи механизъм, който изобщо да не прилича на оригинала.

– Но ако той не прилича на оригинала, значи, няма да изпълнява основната си функция – да възпроизвежда себе си – възразих аз.

– И какво от това. Много добре. От неговия труп по-сполучливите копия ще изработят друг автомат. А сполучливи копия ще са именно онези, в които напълно случайно ще се натрупват особеностите на конструкцията, които ги правят по-жизнеспособни. По този начин ще трябва да се появят по-силни, по-бързи и по-опростени копия. Затова именно аз нямам намерение да се залавям с чертежите. Ще трябва само да чакам, докато автоматите изядат всичкия метал на това островче и започнат междуособна война – да се изяждат един друг и отново да се пресъздават. Така именно ще се появят автоматите, които ми трябва.

Тази нощ аз седях дълго на пясъка пред палатката, гледах морето и пушех. Нима наистина Куклинг е замислил нещо, което предвещава на човечеството сериозни неприятности? Нима наистина на това забутано в океана островче ние развъждаме страшна чума, способна да изгълта всичкия метал на земното кълбо?

Докато седях и разсъждавах върху всичко това, покрай мен пропълзяха няколко метални твари. Те продължаваха и в движение да скърцат с механизмите и неуморно да работят. Един от раците се блъсна в мен и аз го ритнах с погнуса. Той се преобърна безпомощно с корема нагоре. Почти в същия момент върху него се нахвърлиха други два рака и в тъмнината пламнаха ослепителни електрически искри.

Те режеха с искра нещастника на парчета. Не издържах повече. Влязох бързо в палатката и извадих от чекмеджето лостчето. Куклинг вече хъркаше.

Приближих се тихичко до струпалите се раци и ударих с всичка сила един от тях.

Не зная защо ми се струваше, че това ще уплаши останалите. Ала нищо подобно. Върху рака, който бях смазал, се нахвърлиха другите и отново засвяткаха искри.

Стоварих още няколко удара, но това само увеличи количеството електрически искри. От вътрешността на острова допълзяха още няколко рака.

В тъмното аз виждах само контурите на механизмите и при свиването изведнъж ми се стори, че един от тях бе особено едър по размери.

Насочих се тъкмо към него. Но когато лостът ми докосна гърба му, аз извиках и отскочих далеч встрани: през лоста в мен премина електрически ток! По някакъв начин тялото на тази гадина се оказа под електрически потенциал. „Защита, възникнала в резултат на еволюция“ – се мярна в ума ми.

Върнах се в палатката и легнах на леглото си.

Успях да се унеса за известно време в тежък сън. Изглежда, това не бе продължило много. Събудих се внезапно: почувствувах, че по тялото ми пропълзя нещо студено и тежко. Скочих на крака. Ракът – аз дори не можах да проумея веднага какво става – се изгуби навътре в палатката. След няколко секунди видях ярки електрически искри.

Омразният рак беше дошъл да търси метал направо при нас. Електродът му започна да реже ламаринения бидон с водата за пиене!

Бързо раздрусках Куклинг, събудих го и започнах объркано да му обяснявам какво става.

– Всички кутии в морето! Консервите и бидоните с водата в морето! – изкомандува той.

Почнахме двамата да мъкнем тенекиените кутии към морето и да ги нареждаме на дъното там, където водата стигаше до кръста ни. Пак там сложихме и всичките инструменти, които носехме.

Мокри и капнали от умора от всичко това, останахме да седим на брега чак до сутринта, без да си лягаме. Куклинг сумтеше тежко и в душата си аз се радвах, че и той си пати от своята измислица. Но сега аз го ненавиждах и силно му желяех още по-тежко наказание.

IV

Не помня колко време беше минало, откакто бяхме пристигнали на острова, но в един прекрасен ден Куклинг тържествено съобщи:

– Най-интересното ще започне сега. Целият метал е изяден.

Наистина обиколихме всички места, където по-рано имаше метални заготовки. Там не беше останало нищо. Покрай брега и сред храстите се виждаха празните ями.

Металните блокчета, калъпчета и сърца се бяха превърнали в механизми, които в огромно количество се шураха по острова. Движенията им бяха станали бързи и стремителни; акумулаторите им бяха заредени до краен предел, а енергия за работа не се изразходваше. Те безцелно обикаляха брега, плъзяха сред храсталака на платото, блъскаха се един в друг, а често и в нас.

Наблюдавах ги и се убеждавах, че Куклинг беше прав. Рациите наистина бяха различни. Те се различаваха по размери, по големината на щипалките, по обема на устата работилница. Едни от тях бяха по-подвижни, други – по-малко. Изглежда, още по-голямо различие имаше във вътрешното им устройство.

– Е, хайде, време е да започнат да воюват – каза Куклинг.

– Вие сериозно ли говорите? – запитах аз.

– Естествено. За тази цел е достатъчно да им се даде да опитат кобалта. Механизмът е устроен така, че ако вътре попадне макар и незначително количество от този метал, то потиска, ако мога да се изразя така, взаимното им уважение.

На другия ден сутринта тръгнахме с Куклинг към нашия „морски склад“. Извадихме от дъното на морето поредната дажба консерви, вода и четири тежки сиви блокчета кобалт, с които инженерът се беше запалил за решаващия стадий на експеримента.

Когато Куклинг излезе на пясъка, вдигнал високо ръце с кобалтовите блокчета, веднага няколко рака го заобиколиха. Те не преминаваха границата на хвърляната от тялото му сянка, но се чувствуваше, че появяването на новия метал ги е обезпокоило много. Стоях на няколко крачки от инженера и с учудване наблюдавах как някои механизми се опитваха непохватно да подскочат.

– Ето виждате ли какво разнообразие от движения! И как не си приличат едно с друго. А в междуособната война, която ще ги накараме да

започнат, ще оцелеят най-силните и приспособените. Те ще дадат още по-съвършено потомство.

След тези думи Куклинг хвърли едно след друго кобалтовите блокчета към хралалака.

Трудно е да се опише какво последва.

Върху блокчетата се нахвърлиха изведнъж няколко механизми и като се блъскаха един друг, започнаха да ги режат с електрическа искра. Другите напразно се трупаха отзад и също се мъчеха да си откъснат парче метал.

Някои запълзяха по гърбовете на събратята си, като се домогваха да се доберат до центъра.

– Гледайте, ето ви и първото сбиване! – радостно се развика военният инженер и запляска с ръце.

След няколко минути мястото, където Куклинг беше хвърлил металните блокчета, се превърна в арена на страшна битка, при която се трупаха все нови и нови автомати.

Докато в устата на все нови и нови автомати попадаха части от разрязани механизми и кобалт, те се превръщаха в диви и безстрашни хищници и моментално се нахвърляха върху своите сънародници.

В първия етап на тази война нападаща страна бяха опиталите от кобалта. Тъкмо те режиха на части онези автомати, които се бяха струпали тук от всички краища на острова, с надежда да си вземат от необходимия им метал. Но колкото повече раци опитваха от кобалта, толкова поожесточена ставаше войната. В този момент в играта се включиха новородените автомати, произведени при това сбиване.

Това беше необикновено поколение автомати! Те бяха по-малки по размери и притежаваха изключителна скорост на придвижване. Учуди ме това, че сега те не се нуждаеха от обичайната процедура на зареждане на акумулаторите.

На тях напълно им стигаше слънчевата енергия, улавяна от значително по-големи отпреди огледала на гърба. Агресивността им бе поразителна. Те нападаха няколко рака наведнъж и режиха с искра едновременно два-три.

Куклинг стоеше във водата и физиономията му изразяваше безкрайно самодолство. Той потриваше ръце и въздишаше:

– Чудесно, чудесно! Представям си какво ще бъде после!

Що се отнася до мен, аз наблюдавах това сбиване на механизмите с дълбоко отвращение и страх. Какви ли ще се родят в резултат на тази борба?

До обяд целият плаж покрай нашата палатка се превърна в полесражение. Тук се бяха струпали автомати от целия остров. Войната се водеше мълчаливо, без викове и стенания, без грохот и залпове на оръдия. Трясъкът от многобройните искри и звъntenето на металните корпуси на машините съпровождаха тази страшна касапница със странен шум и скърцане.

Макар по-голямата част от появилите се потомци да бяха дребни на ръст и твърде подвижни, все пак започнаха да се появяват и нови видове автомати. Те надминаваха значително по размери всички други. Движенията им бяха забавени, но в тях се долавяше сила и те се справяха успешно с нападащите ги автомати джуджета.

Когато слънцето взе да залязва, в движенията на дребните механизми изведнъж се забеляза рязка промяна: всички те се струпаха на западната страна и почнаха да се движат по-бавно.

– Дявол да го вземе, цялата тази група е обречена! – изхриптя Куклинг. – Ами че те са без акумулатори и щом слънцето залезе, с тях е свършено.

И наистина, щом сянката от храстите се удължи дотолкова, че покри огромната гъла дребни автомати, те моментално замряха. Сега това не беше армия от малки агресивни хищници, а огромен склад на мъртви метални кутии.

Без да бързат, до тях допълзяха грамадните раци, стигащи почти до половината на човешки ръст, и започнаха да ги лапат един след друг. Върху платформите на гигантите родители се появяваха контурите на още по-грандиозно по размери потомство.

Куклинг се намръщи. Явно тази еволюция не му беше по сърце. Бавните раци автомати с големи размери са твърде лошо оръжие за диверсия в тила на противника!

Докато раците гиганти се справяха с дребното поколение, на плажа настъпи временно спокойствие.

Излязох от водата, след мен мълчаливо се тътреше инженерът. Отидохме на източната страна на острова, за да си починем малко.

Бях много изморен и запах почти моментално още щом се опънах на топлия и мек пясък.

V

Събудих се посред нощ от страшен вик. Когато скочих на крака, нищо не видях освен сивкавата ивица на пясъчния плаж и морето, което се бе сляло с черното, осяяно със звезди небе.

Викът отново се чу откъм храсталака, но по-тих. Едва сега забелязах, че Куклинг не е до мен. Хукнах натам, откъдето ми се стори, че идеше гласът му.

Морето беше спокойно както винаги и ситните вълни само от време на време се плискаха върху пясъка с едва доловимо шумолене. Но на мен ми се стори, че повърхността на морето беше неспокойна на онова място, където бяхме сложили на дъното нашите запаси от храна и бидоните с питейна вода. Там нещо плющеше и жвакаше.

Помислих, че е Куклинг.

– Инженере, какво правите тук? – извиках аз, като вървах към нашия подводен склад.

– Аз съм тук! – чух неочаквано гласа му някъде отдясно.

– Боже мой, къде сте?

– Тук – чух отново гласа на инженера. – Влязъл съм чак до брадичката във водата, елате при мен.

Влязох във водата и се спънах в нещо твърдо. Оказа се огромен рак, който беше забил там високите си крака.

– Защо сте влезли толкова надълбоко? Какво правите там? – запитах аз.

– Те ме преследваха и ме принудиха да вляза тук! – жално изписка шишкото.

– Преследваха ли ви? Кой?

– Раците.

– Невъзможно! А мен защо не ме преследват?

Отново се натъкнах на автомат, заобиколих го и накрая стигнах до инженера. Водата наистина стигаше до брадичката му.

– Разкажете ми какво е станало?

– И аз самият не разбирам – промълви той с разтреперан глас. – Както си спях, неочаквано един от автоматите ме нападна... Помислих, че е случайно... поотдръпнах се, но той отново взе да се приближава към мек и докосна лицето ми с щипката си... Тогава станах и се отместих. Той подире ми... Затичах се... Ракът след мен. Към него се

присъедини още един... После – други... Цяла тъпна... И ето чак тук ме натикаха...

– Странно! Никога по-рано не се е случвало такова нещо – казах аз. – Но ако в резултат на еволюцията у тях се е изработил човеконенавистнически инстинкт, тогава те не биха пощадили и мен.

– Не знам – пресипнало отвърна Куклинг. – Но аз се страхувам да изляза на брега...

– Глупости – казах аз и го хванах за ръката. – Да вървим покрай брега на изток. Аз ще ви охранявам.

– Как?

– Ей сега ще идем до склада и аз ще взема някакъв тежък предмет. Чука например...

– Само не от метал – изстена инженерът. – По-добре вземете една дъска от сандъка или изобщо нещо дървено.

Потърсихме се бавно покрай брега. Когато стигнахме до склада, оставих инженера сам и се приближих до брега.

Чуха се силни плясъци по водата и познатото бръмчене на механизмите.

Металните твари бяха изтърбушили консервените кутии. Бяха се докопали до подводното ни хранилище.

– Куклинг, загубени сме! – извиках аз. – Изяли са всичките ни консервени кутии.

– Така ли? – изхленчи той. – Какво да правим сега?

– Ами че вие му мислете какво да правим сега. Това е заради вашата глупава измислица. Вие навъдихте този тип оръжие за диверсия и то ви харесваше. Сега сам сърбайте каквото сте дробили.

Заобиколих струпалите се автомати и излязох на сушата.

Тук, в тъмното, докато плъзях между раците, аз напипвах на пясъка и събирах парчета месо, консервирани ананаси, ябълки и още някаква друга храна и я пренесох на пясъчното плато. Ако се съди по количеството, което се търкаляше на брега, тези гадини добре бяха поработили, докато сме спали. Не намерих нито една цяла консервена кутия.

Докато аз се занимавах със събирането на остатъците от нашите провизии, Куклинг стоеше до брадичката във водата на двадесетина крачки от брега.

Бях толкова зает със събирането на остатъците от храната и толкова разстроен от случилото се, че забравих за неговото съществуване. Но скоро той ми напомни за себе си с пронизителен вик:

– Боже мой, Бад, по-скоро ми помогнете, те се докопват до мене!

Хвърлих се във водата и спъвайки се в металните чудовища, се насочих към Куклинг. И тук, на около пет крачки от него, се натъкнах на поредния рак.

На мен рактът не обърна никакво внимание.

– Дявол да го вземе, защо те не ви обичат? Та нали вие сте им баща, тъй да се каже – рекох аз.

– Не знам – хриптеше инженерът, като се задавяше от водата. – Направете нещо, Бад, за да ги изгоните. Ако се роди по-висок рак от този, аз съм загубен.

– На ви една еволюция. Впрочем кажете ми кое е най-уязвимото място на тези раци? Как може да се повреди механизмът?

– По-рано трябваше само да се счупи параболичното огледалце или да се измъкне отвътре акумулаторът. А сега – не знам... Сега е необходимо специално изследване...

– Проклет да сте с вашите изследвания! – процедих през зъби и хванах предния тънък крак на рака, протегнат към лицето на инженера.

Автоматът заотстъпва назад. Намерих втория му крак и също го прегънах. Щипките се огъваха лесно като медна жица.

Тази операция явно не се хареса на металната гадина и тя започна да излиза бавно от водата. А ние с инженера продължихме нататък по брега.

Когато слънцето изгря, всички автомати излязоха от водата на пясъка и известно време се гряха на слънце. През това време аз успях да счупя параболичните огледала на гърба поне на сто и петдесет чудовища. Всички те престанаха да се движат.

Но за съжаление положението не се подобри: тозчас те станаха жертва на другите твари и от тях с поразителна бързина започнаха да се изработват нови автомати. Не беше по силите ми да разчупя силициевите батерии върху гърба на всички машини. Няколко пъти се натъквах на наелектризирани автомати и това разколеба решителността ми да водя борба с тях.

През това време Куклинг стоеше в морето.

Не след дълго войната между чудовищата отново пламна и те като че ли съвсем забравиха инженера.

Ние напуснахме мястото на тази касапница и се прехвърлихме на противоположната страна на острова. Инженерът така беше премръзнал от многочасовата морска баня, че тракайки със зъби, легна по гръб и ме помоли да го покрия с горещ пясък.

След това аз се върнах при първоначалното ни убежище, за да

взема дрехите и онова, което беше останало от провизиите ни.

Чак сега открих, че палатката ни беше разрушена: бяха изчезнали металните халкички, с помощта на които палатката се закрепваше за въжетата.

Под брезента намерих дрехите на Куклинг и своите. Тук също личаха следи от дейността на търсещите метал раци. Бяха изчезнали телените и метални копчета и катарамии. На мястото им се виждаше прогорена тъкан.

През това време битката между автоматите се беше преместила от брега във вътрешността на острова. Когато се изкачих на платото, видях, че приблизително в центъра на острова сред храсталака стърчат на високи крака почти колкото човешки ръст няколко чудовища. Те на двойки бавно се отдалечаваха един от друг и после с огромна скорост препускаха един срещу друг.

При сблъскването им се чуваха глухи удари на метал.

В бавните движения на тези гиганти се чувствуваха огромна сила и голямо тегло.

Пред очите ми бяха преобърнати на земята няколко механизма и моментално бяха нарязани.

Но аз бях преситен от тези зрелища на сбивания между побеснелите автомати и затова, като се натоварих с всичко, което бях успял да събера на мястото на стария ни лагер, бавно тръгнах към Куклинг.

Слънцето печеше безмилостно и докато се дотъртя до онова място, където бях заровил в пясъка инженера, на няколко пъти влизах във водата.

Вече приближавах пясъчното хълмче, под което спеше Куклинг, омаломощен от нощните къпания, когато откъм платото иззад храсталака се показа огромен рак.

Той беше по-висок от мен и краката му бяха високи и масивни. Движеше се на неравномерни тласъци, като навеждаше тялото си по много странен начин. Предните работни щипки бяха невероятно дълги и се влачеха по пясъка. Особено много увеличена беше устата работилница. Тя представляваше почти половината от тялото му.

„Ихтиозавърът“, както го бях нарекъл аз мислено, непохватно пропълзя на брега и започна да обръща бавно тялото си на всички страни, сякаш оглеждаше местността. Неволно замахнах към него с брезентовата палатка, както правят, когато искат да отпъдят крава, застанала на сред пътя. Обаче той не ми обърна никакво внимание, а някак си особено, странешком, като описваше широка дъга, запълзя към пясъчното

хълмче, под което спеше Куклинг.

Ако бях се досетил, че чудовището се насочва към инженера, веднага щях да му се притека на помощ. Но траекторията, по която се движеше механизмът, беше толкова неопределена, че отначало ми се стори, че автоматът се движи към водата. И чак когато, докоснал с краката си водата, рязко зави и бързо запълзя към инженера, аз хвърлих багажа и затичах напред.

„Ихтиозавърът“ спря над Куклинг и дори приклезна.

Забелязах как краищата на дългите му щипки се раздвижиха в пясъка точно край лицето на инженера.

В следващия миг там, където преди малко беше пясъчното хълмче, неочаквано се издигна облак от пясък. Куклинг бе скочил като ужилен и панически се дръпна от чудовището.

Но беше късно...

Тънките щипки здраво се увиха около дебелия врат на инженера и го вдигнаха нагоре, към устата на механизма. Куклинг увисна безпомощно във въздуха, като размахваше глупаво ръце и крака.

Макар да ненавиждах от цялата си душа инженера, все пак не можех да го оставя да загине в борба с някаква си безмозъчна метална гадина.

Без да се замислям, хванах се за високите щипки на рака и ги дръпнах с всичка сила. Но все едно да повалиш дълбоко забита в земята стоманена тръба. „Ихтиозавърът“ дори не се помръдна.

Напънах се и се качих на гърба му. За миг лицето ми се оказа на височината на обезумялото лице на Куклинг.

„Зъбите – се мярна в съзнанието ми. – Куклинг има метални зъби!...“

Ударих с всичка сила блесналото на слънцето параболично огледало.

Ракът се завъртя на място. Посинялото лице на Куклинг с облепени очи беше на височината на устата работилница. И тогава се случи нещо страшно. Електрическата искра отскочи на челото на инженера, при слепоочията му. После щипките на рака внезапно се разтвориха и тежкото тяло на твореца на желязната чума се строполи на пясъка.

Когато погребвах Куклинг, по острова се гонеха, тичаха няколко огромни рака. Те не обръщаха никакво внимание нито на мен, нито на трупа на военния инженер.

Увих тялото на Куклинг в брезентовата палатка и го зарових в средата на острова в недълбока яма в пясъка. Погребвах го без ни най-малко съжаление. В пресъхналото си гърло усещах пясък и мислено проклинах покойника за неговата отвратителна идея. От гледна точка на християнския морал аз извършвах страшно кощунство.

После няколко дни наред лежах неподвижно на брега и гледах към хоризонта в посоката, откъдето трябваше да се появи „Гълъбица“. Времето минаваше мъчително бавно и безпощадното слънце сякаш беше замряло над главата ми. От време на време допълзвах до водата и потапах в нея напеченото си лице.

За да забравя глада и мъчителната жажда, гледах да мисля за нещо съвсем отвлечено. Мислех върху това, че в наши дни мнозина умни хора хабят силата на разума си, за да причинят зло на други хора. Да вземем дори и изобретението на Куклинг. Сигурен бях, че то можеше да бъде използвано за благородни цели. Например за добиване на метал. Еволюцията на тези твари можеше да се насочи така, че те с най-голям ефект да изпълняват тази задача. Стигнах до извода, че при подобавашо усъвършенствуване на механизма той нямаше да се изроди в гигантска тромава грамада.

Веднъж върху мен падна голяма кръгла сянка. Едва повдигнах глава, за да видя какво бе закрило слънцето. Оказа се, че лежа между щипките на огромен по размери рак. Той се приближи до брега и сякаш гледаше към хоризонта, като да очакваше нещо.

После започнаха халюцинациите. В разгорещения ми мозък гигантският рак се превърна във високо издигната цистерна с прясна вода и аз просто не можех да достигна горния ѝ край.

Дойдох в съзнание вече на борда на платнохода. Когато капитан Гейл ме попита дали трябва да товари на кораба огромния странен механизъм, който се търкаля на брега, аз казах, че засега не е нужно.

КРАЙ

© 1958 Анатолий Днепров
© 1985 Донка Станкова, превод от руски

Анатолий Днепров
Крабы идут по острову, 1958

Сканиране, разпознаване и редакция: Светослав Иванов, 2007
Редакция: Mandor, 2009 (#)

Издание:

Анатолий Днепров. Глиненият бог
Книгоиздателство „Георги Бакалов“, Варна, 1985

Съставител: Д-р Димитър Пеев
Рисунка на корицата: Текла Алексиева
Редактор: Ася Къдрева
Художествен редактор: Иван Кенаров
Технически редактор: Пламен Антонов
Коректор: Ани Иванова

Пророки. М., „Знание“, 1971
Пурпурная мумия, изд. „Детская литература“, М., 1965
Глиняный бог, изд. „Детская литература“, М., 1969

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/3140>]